

Dosadašnji učinci, aktualno
stanje i budućnost mirovinske
reformе
u Republici Hrvatskoj

KONFERENCIJA:
REFORMA PENZIJSKOG SISTEMA SRBIJE,
Beograd, 13.11.2012

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

SADRŽAJ

- 1) Mirovinska reforma i mirovinski sustav
- 2) Uloga, razvoj i značaj mirovinskih fondova
- 3) Problemi i kritike
- 4) Pogled u budućnost
- 5) ZAKLJUČCI

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

- 1) Mirovinska reforma i mirovinski sustav
- 2) Uloga, razvoj i značaj mirovinskih fondova
- 3) Problemi i kritike
- 4) Pogled u budućnost
- 5) ZAKLJUČCI

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

Globalna kretanja

- Starenje stanovništva i održivost i adekvatnost mirovina – globalna tema
- Bismarcov sustav generacijske solidarnosti – idealan u uvjetima demografske mladosti, malih razlika između životnog i radnog vijeka, kontinuiranog rasta zaposlenosti i DBP-a, u protivnom se lako pretvara u piramidalnu shemu („Ponzieva shema“)
- Mirovinski program – sporazum među generacijama za ravnomjerno snošenje rizika adekvatnosti i sigurnosti mirovinskih primanja među generacijama
- Asimetrija interesa za mirovinska pitanja među generacijama
- Problem dvostrukog plaćanja – sadašnja generacija koja plaća doprinose osigurava sredstva za tekuće mirovine, a održivost mirovinskog sustava na dugi rok je neizvjesna bez sustavne i osobne mirovinske štednje
- Uloga sindikata

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

Reforma mirovinskog sustava RH

- Započela koncem 90tih promjenama u sustavu generacijske solidarnosti
  - o produženje radnog vijeka, proširenje razdoblja obračuna mirovina,
  - o promjena formule indeksacije,
  - o životna dob kao uvjet za pravo na mirovinu,
  - o veća umanjena kod prijevremenog umirovljenja)
- 2002 - uveden sustav individualne kapitalizirane štednje - obvezne i dobrovoljne
- Jasna opredjeljenja o budućem razvoju sustava nisu se dosljedno provodila, socijalno i politički motivirana odstupanja
- Pitanja budućnosti mirovinskog sustava sve više tema na najvišoj znanstvenoj, stručnoj i političkoj razini (Ekonomski institut, Svjetska banka, multidisciplinarni projekt časopisa Banka, doktorske disertacije)

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

Osnove sustava

- Starosna mirovina s 65 godina (za žene prijelazni period do 2030), prijevremena do 5 godina ranije (umanjenje do 4 % po godini), stimulatívni dodatak za rad duži od zakonske dobi
- Doprinos 20 % (15% generacijska solidarnost, 5% na individualni račun u 2. Stupu)
- Različiti sustav isplate za mirovine samo u 1. Stupu i kombinirane mirovine po novom sustavu (za sada ukupne mirovine po starom sustavu povoljnije, ali prioritétno zbog različitih prava iz 1. Stupa)
- Zbog demografskih i ekonomskih faktora (odnos zaposlenih i umirovljenika 1,25:1, niska stopa zaposlenosti) – sadašnje mirovine relativno niske, a opterećenje DBP a i proračuna mirovinskim izdacima veliko

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

- 1) Mirovinska reforma i mirovinski sustav
- 2) Uloga, razvoj i značaj mirovinskih fondova
- 3) Problemi i kritike
- 4) Pogled u budućnost
- 5) ZAKLJUČCI

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

Mirovinski fondovi - cilj

- Osigurati adekvatne mirovinske prihode
- Pretvoriti mirovinske doprinose u novi kapital koji stvara nove vrijednosti
(Peter Drucker)

(Sredstvo ostvarenja kolektivnog vlasništva zaposlenika na sredstvima za proizvodnju)

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

Mirovinski fondovi u Hrvatskoj

- Startali 2002 u drugoj fazi mirovinske reforme
- Bazirani na modelu Svjetske banke - 3 stupa
- Sustav izgrađen od temelja bez „dječjih bolesti“ s infrastrukturom koja funkcionira
- Kvantitativni limiti ulaganja postoje, ali uz trend liberalizacije
- Solidni prinosi (pa i nakon vrlo teške 2008)
- Ukupna imovina 6,8 mlrd. EUR ili 15 % godišnjeg DBP-a

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

Utjecaj mirovinskih fondova na tržišta kapitala i makroekonomiju

- Smanjenje potrebe za inozemnim zaduživanjem
- Razvoj domaće krivulje prinosa i smanjivanje spreadova
- Najznačajniji investitori na domaćem tržištu dionica
- Razvoj industrije fondova
- Fiskalna disciplina
- Još uvijek nedovoljna uloga u financiranju novih gospodarskih projekata

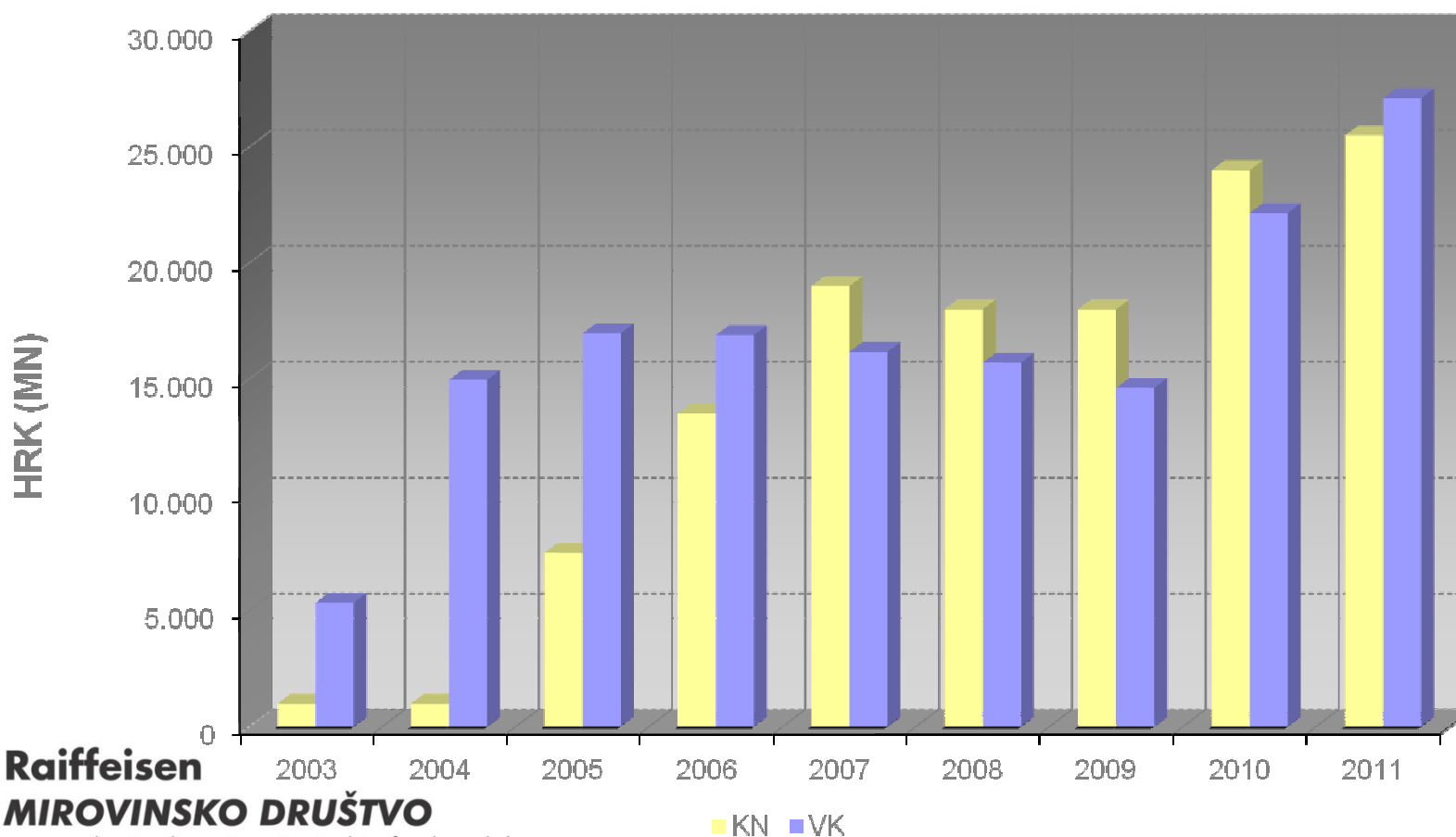
Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

Domaća izdanja obveznica Republike Hrvatske

UKUPNA IZDANJA OBVEZNICA REPUBLIKE HRVATSKE IZDANIH U KUNAMA I UZ VALUTNU KLAUZULU

Raiffeisen

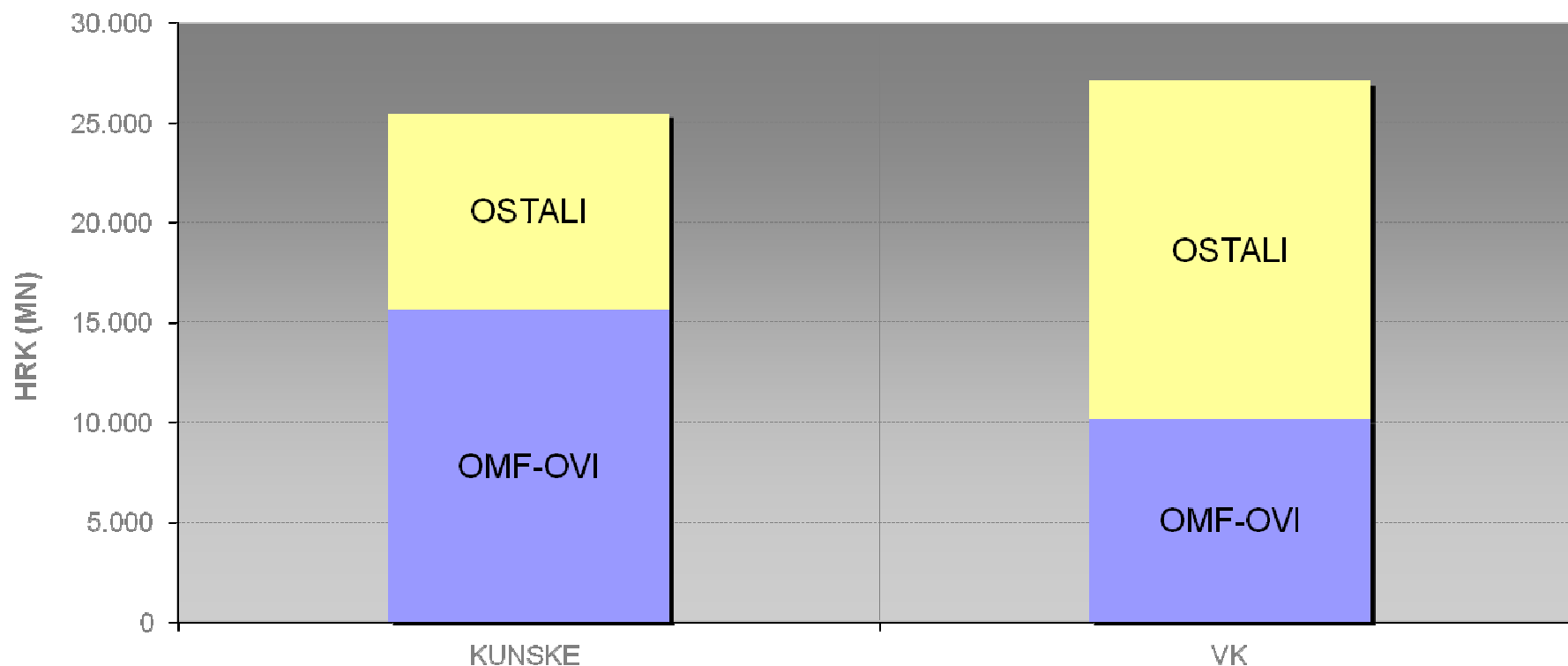
MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

■ KN ■ VK

Udio obveznih mirovinskih fondova u domaćim izdanjima državnih obveznica

UDIO OBVEZNIH MIROVINSKIH FONDOVA U KUNSKIM IZDANJIMA TE IZDANJIMA UZ VALUTNU KLAUZULU REPUBLIKE HRVATSKE (31. PROSINCA 2011.)

Raiffeisen
MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

■ OMF-OVI ■ OSTALI

Hrvatski mirovinski fondovi danas

- 4 obvezna (u startu 7, konsolidacija)
  - Imovina 6,5 mlrd. EUR
  - 1.640.871 članova
- 6 otvorenih dobrovoljnih
  - Imovina 255 mil. EUR
  - 192.811 članova
- 16 zatvorenih
  - Imovina 52 mil. EUR
  - 18.727 članova

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

Važnost podrške države za dopunsku mirovinsku štednju

- Državna poticajna sredstva - 15 % na uplaćeni doprinos, maksimalno 750 Kn (100 EUR) godišnje
- Uplate poslodavaca oslobođene porezom i doprinosa do 6000 Kn (800 EUR) godišnje
- Predlaže se ponovno uvođenje osobne poreske olakšice

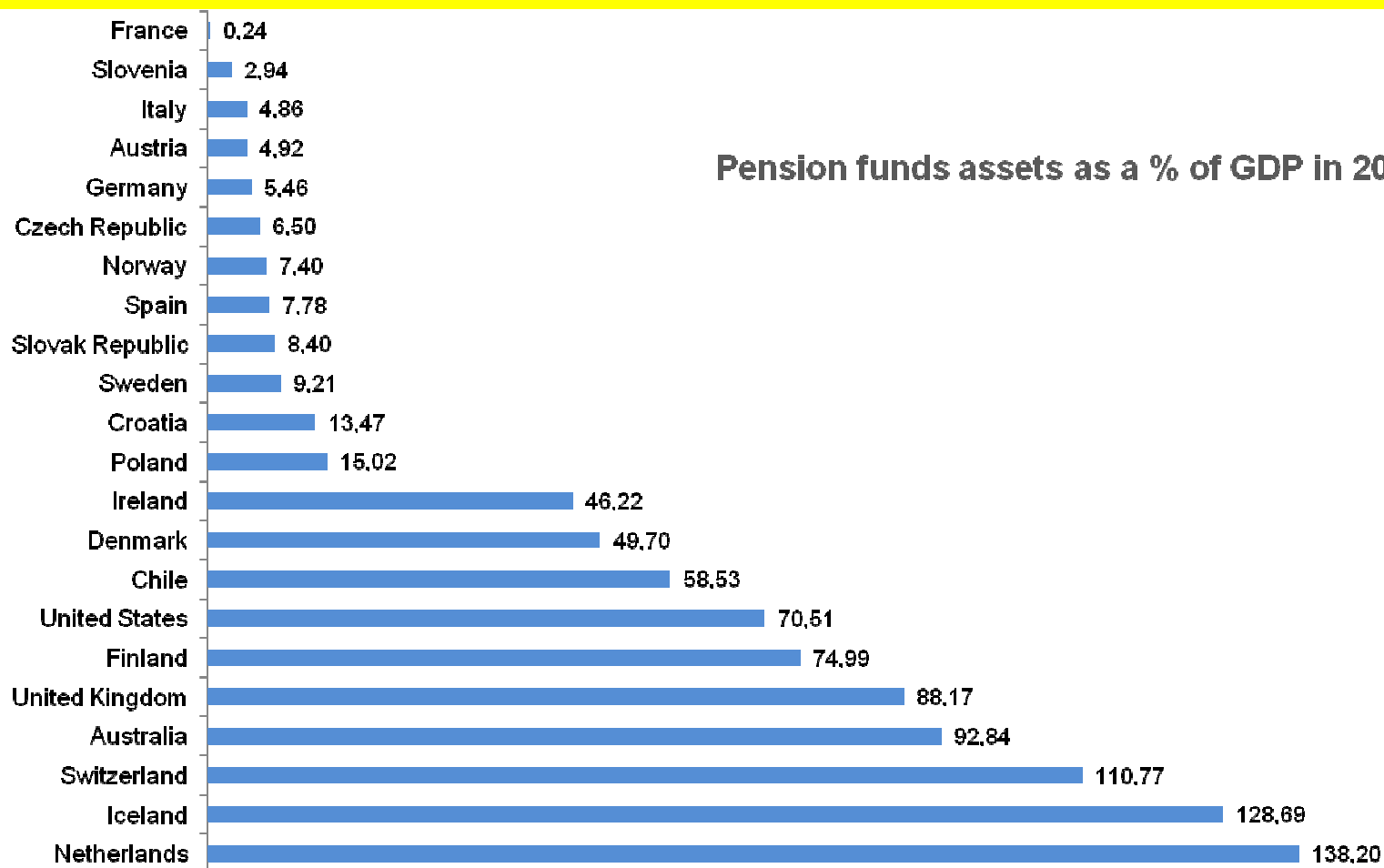

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

Imovina mirovinskih fondova u odnosu na DBP

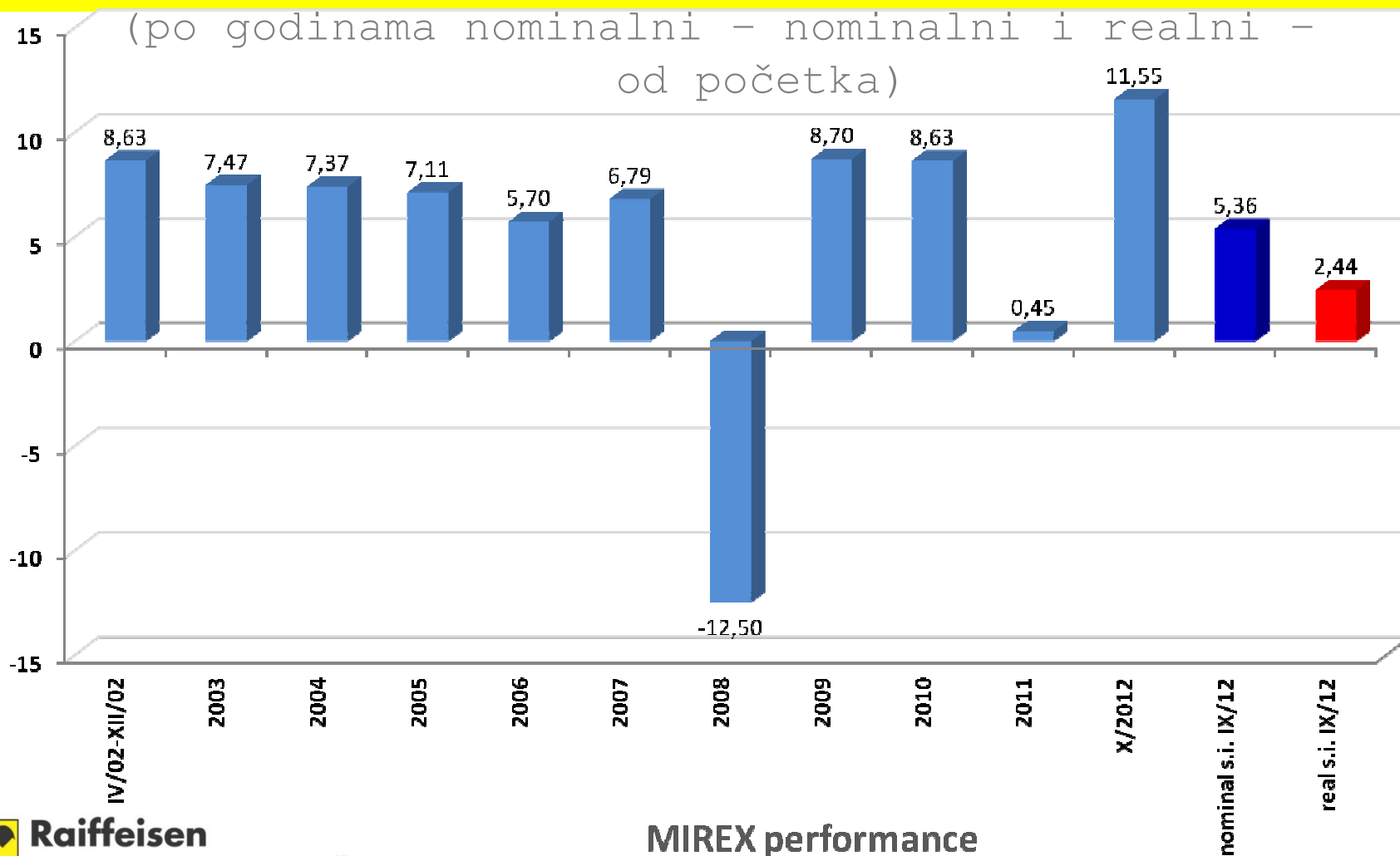

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

Prinosi obveznih mirovinskih fondova

Raiffeisen
MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

MIREX performance

- 1) Mirovinska reforma i mirovinski sustav
- 2) Uloga, razvoj i značaj mirovinskih fondova
- 3) Problemi i kritike
- 4) Pogled u budućnost
- 5) ZAKLJUČCI

Primjedbe

- Nedovoljni prinosi
- Visoki troškovi sustava
- Ulaganje u državne obveznice
- Tranzicijski trošak
- Ulaganje na tržištima kapitala kao „rulet“
- Europski trendovi

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

- 1) Mirovinska reforma i mirovinski sustav
- 2) Uloga, razvoj i značaj mirovinskih fondova
- 3) Problemi i kritike
- 4) Pogled u budućnost
- 5) ZAKLJUČCI

Prijedlog promjena u mirovinskom sustavu u cijelosti

- Izjednačiti prava starih i budućih novih umirovljenika
  - Osnažiti vezu između uplaćenih doprinosa i mirovina
  - Uvesti korekciju sustava u skladu s demografskim kretanjima
  - Razviti mehanizme kontrole rizika u 2. Stupu
  - Povećati transparentnost mirovinskog sustava
  - Ojačati svijest o individualnoj odgovornosti za primanja u starosti
- (Prema studiji Ekonomskog instituta Zagreb
„Izazovi i mogućnosti za ostvarenje primjerenih starosnih mirovina u Hrvatskoj“)

Nastavak reforme

- Povećanje stope doprinosa za 2. stup
- Uvođenje generacijskih podportfelja obveznih mirovinskih fondova
- Relaksiranje limita ulaganja u pojedine korporativne vrijednosne papire
- Ulaganje u nove kategorije imovine i unapređenje mogućnosti zaštite
- **Korporativno upravljanje**
- Dodatni poticaji za dobrovoljnu mirovinsku štednju uz intenzivnu edukaciju o nužnosti dodatne štednje za mirovinu (individualne poreske olakšice, dodatne olakšice za poslodavce)
- Doprinosi poslodavaca za dopunsku mirovinsku štednju i osnivanje zatvorenih fondova - zahtjev u kolektivnom pregovaranju

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

- 1) Mirovinska reforma i mirovinski sustav
- 2) Uloga, razvoj i značaj mirovinskih fondova
- 3) Problemi i kritike
- 4) Pogled u budućnost
- 5) ZAKLJUČCI

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

Zaključci

- Klasični sustav generacijske solidarnosti ne daje rješenja za trajno osiguranje adekvatnih mirovina i održivost sustava
- Sustav individualne kapitalizirane štednje dio je rješenja problema
- Nedosljednost u provođenju reforme udaljila nas je od zacrtanih ciljeva i otvorila veći prostor rizika za buduće generacije
- Izuzetno je važno otvaranje prostora i popularizacija dodatne osobne štednje za starost
- Sve to nije dovoljno bez adekvatnih stopa zaposlenosti i rasta i usklađivanja pravila umirovljenja s demografskim trendovima

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.

HVALA NA PAŽNJI

damir.grbavac@rmf.hr

Raiffeisen

MIROVINSKO DRUŠTVO

za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d.